

Luoman talon perimys

Luoman talosta voisi olla mielenkiintoista löytää seuraavan isännän **Tuomas Henrikinpojan** isännyyden vaiheista. Talossa tapahtui aika paljon muutoksia 1720-luvun taitteessa, kun hän oli sotavankina Kronstadtissa soutamassa sotalaivoilla. Mahtaako hänen paluustaan, joskus 1723 paikkeilla olla käräjäpöytäkirjoja? Tehtiinkö paluumuutosta kuulustelupöytäkirjoja?

Vuosina 1741–42 Luoman talo oli Maria Tuomaantytären ja tämän puolison Jooseppi Eliaanpojan nimissä. Tuomaalla oli siis tarkoitus antaa talo vanhimmalle tyttärelleen. Jooseppi oli sotilas ja joutui ilmeisesti sotaan 1742 ja kuoli, koska Maria on merkitty leskeksi 1746.

Tällä välin lapsista nuorin, **Antti Tuomaanpoika** oli varttunut ja sai talon nimiinsä heti täytettyään 18 vuotta.

Luoman talon jyrkkä murrosvaihe alkoi, kun Antin poika **Kaapriel Antinpoika** kuoli 1777 vain 25-vuotiaana metsätöissä saamiinsa vammoihin. Antti itse kuoli 1778 alle 52-vuotiaana ja vanhaisäntä Tuomas Heikinpoika 1779 87-vuotiaana – kolme sukupolvea puolessatoista vuodessa. **Talo jäi Antin kolmanneksi vanhimmalle pojalle Tuomakselle.**

Koska Luoman isäntä kuoli lyhyessä ajassa kolme ja "väärässä" järjestyksessä, tuli perimysongelmia. Vanha Tuomas Heikinpoika ei jostain syystä halunnut allekirjoittaa valmiiksi laadittua testamenttia, mistä tuli sekaannusta.

Esiin tulee kuva, että Aune Simontytär halusi, että kuolleen esikoispoikansa Gabrielin lapset perisivät talon. Tuomas Henrikinpoika taas suosi elossa olevaa toiseksi vanhinta pojanpoikaansa Tuomas Antinpoikaa, joka ei kuitenkaan saanut testamenttiin Tuomas Henrikinpojan allekirjoitusta, ainoastaan todistajalausunnot. Appiukko vastaan miniän tahto!!!

Miten Tuomaksen veljet Antti ja Juho Antinpojat olivat saaneet haltuunsa osuudet talosta, niin että pystyivät ne myymään Tuomakselle (viidesosa, vain pojille?)?! Mitä Antti Tuomaanpojan perinnönjako 7. ja 8.7.1778 käsitti, koska Tuomas Henrikinpoika oli vielä elossa? Kotoa lähteneistä/nuoremmista alaikäisistä sisaruksista Priita, Heikki ja Helena olivat tapahtumista ulkona, samoin kuin Gabrielin lapset (Maria, Antti, Aune), joista Antti ajoi asiaa käräjillä tultuaan täysi-ikäiseksi.

Tapahtumat aikajärjestyksessä:

Napuen taistelun jälkeen Luoman talosta lähti Simo Henrikinpoika Isonkyröön ja avioitui Mieltyntaloon. Hänen mukanaan lähtivät myös nuoremmat veljet ja vanhemmat. Luomalle jäi vain vanhin pojista Tuomas Henrikinpoika. Hän oli avioitunut jo ennen Napuen taistelujen alkua. Ensimmäinen lapsi Maria syntyi kuitenkin vasta 1716. Tietävästi tuolloin vielä Henrik ja Kaisa olivat kotona Luomalla. Mutta toisen lapsen Helenan syntyessä 1719 Tuomas oli jo isäntänä ja muut olivat Isonkyrön mailla. Miesvoima talossa tuolloin jäi vain Tuomaan varaan ja joksikin aikaa apuun saatiin vaimon, Riitan, veli Tuomas Koukkarista.

Luoman talosta nuori isäntä Tuomas Henrikinpoika joutui isonvihan pyörteissä Napuen taistelujen jälkeen sotavangiksi Venäjälle. Hän oli tuolloin noin 27-vuotias kahden lapsen isä. Peräseinäjoen historiassa, s. 31, Ossi Viita kirjoittaa, että kun Tuomas Henrikinpoika otti talon haltuunsa, "hänet jo talvella 1720 venäläiset veivät sotilaaksi Venäjälle, missä hän päätyi soutulaivan mukana Kronstadtin elokuun alussa. Riitta-vaimo toimi tänä aikana tilanhoitajana Luomalla kasvattaen kahta lastaan kunnes 1724 Tuomas pääsi palaamaan kotiin ja jatkoi tilan hoitamista 1740-luvun pikkuvihaan asti." Luomalta venäläiset miehittäjät veivät myös Antti-pojan. Matti (s. 27.8.1699) katosi kokonaan rippikirjoista ja henkikirjoista. Palattuaan (1724) vankeudesta tai sotapalveluksesta Tuomaalle ja Riitalle syntyi vielä kaksi lasta, ensin Liisa lokakuussa 1724 ja viimeisenä Antti joulun alla 1726.

- 1700 Heikki Antinpoika saa verovapauden Luoman uudistaloon.
- 1714 • Antti Heikinpoika (13 v.) vietiin vankina Venäjälle
- 1720 • Tuoma vietiin vuonna 1720 keväällä venäläisten sotilaaksi
 • Tuomas ja Antti Heikinpojat Seinäjoelta, Jaakko Erkinpoika Jouppilasta, Matti Pentinpoika Alavudelta olivat toistensa seurassa vuonna 1720 matkalla Pietarin linnaan
 • Tuomas päätyi elokuun alussa soutulaivan mukana Kronstadtin
 • Tuomas vietiin Pietarista pois Antin päivän aikaan samana vuonna (30.9.?)
 • Tuomas tuotiin linnaan seuraavan pääsiäisen aikaan
- 1724 Palattuaan (1724) vankeudesta tai sotapalveluksesta Tuomaalle ja Riitalle syntyi vielä kaksi lasta, ensin Liisa lokakuussa 1724 ja viimeisenä Antti joulun alla 1726.
- 17.8.1726 Ilmajoen käräjät 17.8.1726: Vaimo Marketta Tuomaantytär Saarijärveltä Alavudelta kertoi, että venäläiset ottivat sotilaaksi hänen miehensä Matti Pentinpojan (Korpi) vuonna 1720 ja että hän olisi sitten kuollut. Hän esitti todistajiksi Tuomas ja Antti Heikinpojat Seinäjoelta. Tuomas Heikinpoika kertoi ensin, että hän ja Matti Pentinpoika olivat toistensa seurassa vuonna 1720 matkalla Pietarin linnaan. Tuomas vietiin sieltä pois Antin päivän aikaan (30.9.?) samana vuonna. Matti Pentinpoika oli silloin elossa, mutta kun Tuomas seuraavan pääsiäisen aikaan tuotiin linnaan, niin Matti oli kuollut. Antti Heikinpoika todisti valaheitoisesti, että hän oli ollut ruoka- ja vuodekumppanina mainitun Matti Pentinpojan kanssa, joka kuoli hänen nähden ja vietiin linnasta hengettömänä.
- 23.1.1730 Ilmajoen käräjät 23.1.1730: Leskivaimo Brita Antintytär Jouppilasta kertoi, että hänen miehensä Jaakko Erkinpoika vietiin vuonna 1720 keväällä venäläisten sotilaaksi ja että hän olisi sittemmin kuollut. Hän pyysi tästä kuultavaksi valaheitoisesti Tuomas Heikinpoikaa Perä-Seinäjoelta. Tuomas Heikinpoika kertoi valaheitoisesti, että hänet otettiin vuonna 1720 yhdessä Jaakko Erkinpojan kanssa venäläisten sotilaspalvelukseen ja vietiin Pietariin. He molemmat makasivat siellä sairaana jonkin aikaa vankilassa. Tämän jälkeen joulunaikaan samana vuonna hän näki Jaakko Erkinpojan täysin kuolleen.
- 1741–42 talo oli Maria Tuomaantytären ja Jooseppi Eliaanpojan nimissä (Tuomas oli jo 50-vuotias), Jooseppi kuoli
- 1746 Antti Tuomaanpoika isännäksi täytettyään 18 vuotta
- 17.2.1752 Tuomas Heikinpoika Luoman todistus laamanninkäräjillä 1752 ns. Vale-Jaakko-jutussa
- 8.9.1766 nimismies Juho Birling ja lautamiehet Mikki Hannuksela sekä Heikki Koivisto määrättiin suorittamaan perunkirjoitus ja perinnönjako isäntä Tuomas Luoman edesmenneen vaimon Brita Valentinintytären jälkeen (k. 21.4.1766).
- 1777 Vanhin poika Kaapriel Antinpoika kuoli 25-vuotiaana
- 5.5.1778 Antti Tuomaanpoika itse kuoli 51-vuotiaana
- Perinnönjako 7. ja 8.7.1778: Perillisten kesken asetettu ehto, kuten asiakirjaan on merkitty, että Luoman perintötaloa tulee asumaan ja nauttimaan Tuomas Antinpoika (24 v.), kunnes nuorin poika Heikki Antinpoika (15 v.) ja Antti Gabrielinpoika (4 v.) ovat täysikäisiä ja voivat itse neuvotella perintöosuuksistaan.
- 26.7.1778 Tuomas Heikinpoika Luoman testamentti laadittiin 19.7. tapaamisesta
- 7.11.1778 Gabrielin serkku Simo Jaakonpoika Kihniä holhoojana edesmenneen isännän Antti Luoman alaikäisille lapsille (perunkirjoituksen tiedot).
 Simo Kihniä holhoojana edesmenneen isännän pojan Gabriel Antinpojan alaikäisille lapsille (Mikki Jaakonpoika todistaa Antti Luoman vaimon Aune Simontytären suulla sanottavan. Tällöin hän kertoi miehen tahdon olleen, että koko talo lankeaa Gabriel Antinpojan lapsille)

- 5.2.1779 Tuomas Heikinpoika kuoli 87-vuotiaana
- 19.2.1779 testamentillinen määräys, jonka alaikäisten isänsä, edesmennyt Antti Tuomaanpoika Luoma, olisi tehnyt Gabriel Antinpojan alaikäisten lasten hyväksi (Jaakko Jaakonpoika Mylläri oli ollut talossa kuolinhetkellä ja todistaa Aunen kertomuksen)
Juho Birling esitti seuraavan testamenttikirjan:
Vanha isäntä Tuomas Heikinpoika on allekirjoittaneen läsnäollessa 19. päivä heinäkuuta ilman johdattelua lausunut, että hän on tykönään päättänyt, että hänen poikansa poika Tuomas Antinpoika, isänsä isän kuoleman jälkeen, saa yksin periä koko hänen jäämistönsä (26.7.1778)
- 13.5.1779 Tuomas Antinpoika vihitään Maria Ala-Pirilän kanssa (20-v.).
- 26.10.1779 apupappi ja oppinut herra Carl Hällström kertoi, että hän oli laatinut kihlakunnanoikeudessa 22.2. kuluvaan vuoteen (19.2.1779) esitetyn testamenttikirjan
26.7.1778 isäntien Jeremias Koukkanen ja Juho Heikinpoika Ahon sekä sotilas Antti Vidgrenin pyynnöstä ilman, että testamentin antaja eli Tuomas Heikinpoika oli silloin itse paikalla.
- 1779 Tuomas Antinpoika (25 v.) ostaa veljiensä Antti (23 v.) ja Juho Antinpojan (22 v.) osuudet 8.11.1779 ja 12.2.1780. Muut sisaret Priita (17 v.), Heikki (15 v.), Helena (9 v.) ja Antti Gabrielinpoika (6 v.) ovat alaikäisiä.
- 14.2.1780 Huudatus Tuomas Antinpojalle veljiensä Antti ja Juho Antinpojan osuuksista
- 13.2.1782 Luoman talon osuudet tuomitaan isäntä Tuomas Antinpojalle
- 4.8.1782 Gabrielin leskivaimo Anna Luoma (Vuolle, 35 v.) vihitään Yrjänä Tuominiemen kanssa ja muuttaa lapsineen Ilmajoelle
- 29.12.1785 Tuomas Antinpoika Luoma kuolee 31-vuotiaana (Fall.sot, fallandesot, kaatumatauti, epilepsia)
- 24.12.1786 vaimo Maria Simontytär Ala-Pirilä (27 v.) menee uusiin naimisiin Juho Koskelan (23 v.) kanssa ja he jatkavat Luoman isäntäparina. lisakki Tuomaanpoika on 6-vuotias ja Tuomas Tuomaanpoika 3-vuotias.
- 11.4.1795 Aune Simontytär kuolee 68-vuotiaana
- 3.10.1796 Antti Gabrielinpoika Tuominiemi (22 v.) haastaa Juho Luoman (Heikinpoika Koskelan), holhoojana Tuomas Antinpoika Luoman alaikäisille lapsille (lisakki ja Tuomas), kaikki Tuomaksen veljet ja sisaret sekä holhoojana Simo Jaakonpoika Ala-Kihniän vastaamaan. Hän haluaa lunastaa perintötilan.
- 19.2.1797 Juho Luoma (Heikinpoika Koskela) maksaa Antti Gabrielinpojalle 50 riikintaalaria ja tynnyrin ruista. Antti Gabrielinpoika Tuominiemi luovuttaa Tuomas ja lisakki Tuomaanpojalle perintöosuutensa Luoman verotalossa, sekä sen oikeuden, jonka on saanut eri sopimuksella isänsä veljen Heikki Antinpoika Hietamäen osuuteen mainitussa talossa.
Juho Luoma, Antti Gabrielinpoika ja pienten poikien uusi holhooja Juho Ala-Pirilä (Marian siskonmies/lanko) laittoivat puumerkinsä alle.

Osalliset:

Maria Tuomaantytär Kärki s. 6.3.1716

Liisa Tuomaantytär Kihniä s. 28.10.1724, k. 10.3.1793

| [Simo Jaakonpoika Ala-Kihniä](#) (s. 16.10.1749)

| [Antti Tuomaanp Luoma](#), s. 20.12.1726 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 5.5.1778 Ilmajoki (Peräseinäjoki)

| -pso Aune Simontytär Ylä-Härkölä, Luoma s. 1.2.1727

| Gabriel Antinp Luoma, s. 29.1.1752 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 1.11.1777 Ilmajoki (Peräseinäjoki)

| | Maria Gabrielintytär Luoma, Vuorenmäki, s. 15.8.1772 Ilmajoki, k. 27.10.1867 Jalasjärvi

| | [Antti Gabrielinpoika Luoma](#), Tuominiemi, s. 3.10.1774 Ilmajoki, k. 1.7.1853 Ilmajoki

| | Aune Gabrielintytär Luoma, Hakala, s. 18.4.1776 Ilmajoki, k. 8.7.1833 Ilmajoki

holhoojana [Simo Ala-Kihniä](#)

| [Tuomas Antinp Luoma](#), s. 4.12.1754 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 29.12.1785 Ilmajoki (Peräseinäjoki)

| | [Iisakki Tuomaanp Luoma](#), Alaluoma, s. 1.3.1780 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 22.12.1859 Peräseinäjoki

| | [Tuomas Tuomaanp Luoma](#), Hahkala, s. 23.12.1783 Peräseinäjoki, k. 3.11.1852 Peräseinäjoki

Juho Luoma (Koskela, isäpuoli) holhoojana heille

| Juho Antinp Luoma, Teppo (Palolammi), s. 12.5.1756 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 17.2.1820 Alavus

| Antti Antinp Luoma, Pahka-aho, s. 20.12.1757 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 6.2.1797 Alavus

| Priita Antintr Luoma, Rintamäki, s. 8.1.1762 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 4.3.1819 Jalasjärvi

| -pso Joonas Rintamäki (s. 15.3.1764)

| [Heikki Antinp Luoma](#), Kivimäki (Hietämäki), s. 22.1.1765 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 29.11.1840 Ilmajoki

| Helena Antintr Luoma, Harri, s. 13.1.1771 Ilmajoki (Peräseinäjoki), k. 20.1.1843 Peräseinäjoki

-pso Antti Petterinpoika [Hahkala](#) (s. 8.11.1764)

Asiakirjakäännökset Ilmajoen käräjiltä

Ilmajoen käräjät 17.9.1700:

Heikki Antinpoika Seinäjoelta esitti, että hän on 2 vuotta sitten katsonut itselleen Luoman uudistilan pyytäen saada ottaa sen verovapaudella.

Tämän vuoksi tutkittiin uudistilan edellytyksiä ja lautakunta todisti, että hän on suurella työllä raa`asta metsästä ottanut viljelykseen 1 tynnyrin- ja 20 kapanalaa peltoa. Siellä on vähäiset niittytilukset. Hän ei ole ennättänyt rakentaa kuin joitain harvoja tarverakennuksia. Oikeus katsoi, että hän tarvitsee uudistilan rakentamiseen täyteen viljelyyn kuluva vuoden lisäksi 10 vuoden verovapauden. Tämän jälkeen Heikki Antinpoika suorittaa vuonna 1711 1/6 manttaalien veron kuninkaalliselle majesteetille. Tämä kaikki jätettiin kuitenkin nöyryimmäksi herra paronin ja maaherran korkeasti jalosyntyisen herra Johan Ehrensköldin päätettäväksi. (1s)

Ilmajoen käräjät 17.9.1700 f. 896-897. [Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat > KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat > KO a:18 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1700-1700\)](#)
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8178234619&aineistoId=595966677>

Ilmajoen käräjät 8.9.1766:

Kuninkaallisen hovioikeuden järjestelykomissaari ja kruunun nimismies luotettu Juho Birling ja lautamiehet Mikki Hannuksela, sekä Heikki Koivisto määrättiin suorittamaan asianomaisten perillisten läsnä ollessa perunkirjoitus ja perinnönjako Seinäjoelta olevan isäntä Tuomas Luoman edesmenneen vaimon Brita Valentinintytären jälkeen. **Tämän jälkeen ote tehdystä asiakirjasta tulee jättää kihlakunnanoikeuteen seuraavilla käräjillä** perintökaaren IX luvun § 4 mukaisesti. (0.5s)

Ilmajoen käräjät 8.9.1766 § 71 f. 872v-872o.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat > KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat > KO a:89 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1766-1766\)](#)
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8178687886&aineistoId=600406567>

Ilmajoen käräjät 7.11.1778:

Verotalon isäntä [Simo Jaakonpoika Kihniä](#) Peräseinäjoenkylästä holhoojana edesmenneen isännän [Antti Luoman](#) alaikäisille lapsille esitti hänen näille käräjille haastamassa asiassa leski Agneta Simontytärtä, sekä poikia Tuomas ja Juho Antinpoikaa vastaan seuraavan kirjallisen selvityksen: Perunkirjoituksessa ja perinnönjaossa edesmenneen isännän Antti Tuomaanpoika Luoman jälkeen 7. ja 8. päivä viime heinäkuuta (1778) oli tämän leski Agneta Simontytär, sekä pojat [Tuomas](#) ja Juho Antinpoika jättäneet pois perunkirjoituksesta luotipyssyn, härän, sekä käteistä rahaa, mutta kuinka paljon, sitä en pysty kertomaan. Tämän vuoksi minä holhoojana edesmenneen pojan Gabriel Antinpojan alaikäisille lapsille, pojalle ja kahdelle tyttäreille, olen antanut haastaa Agneta Simontyttären ja hänen poikansa [Tuomas](#) ja Juho Antinpojan ilmoittamaan, mitä perunkirjoituksessa on jätetty pois ja tai ottamaan valalleen perunkirjoitukset tiedot. Muussa tapauksessa minä holhoojana en voi olla vastuussa holhottavilleni. Koska vastaaja Tuomas Antinpoika on estynyt saatuaan iskun jalkaansa, niin lienee minun vaatimaa valalle menoa ei voida velvoittaa vastaajille, ennen kuin he kaikki ovat läsnä. Tämän vuoksi minun täytyy nöyrimmästi pyytää herra kihlakunnantuomarilta, sekä korkealta kihlakunnanoikeudelta, että vastaajia voidaan täten velvoittaa seuraavilla käräjillä olemaan paikalla antamassa minun vaatimani vala.

Vastaajan puolelta yksin läsnä oleva Juho Luoma pyysi siirtoa tässä asiassa seuraaville käräjille, koska hänen äidillään ei ollut tilaisuutta olla paikalla. Tämän lisäksi veli Tuomas on sairaana, mikä oli ilmoitettu jo kantajan puolelta.

Asiasta päätettiin:

Kun kantajan puolelta ei ole riitautettu, että yksi vastaajista eli Tuomas Antinpoika on sairauden vuoksi estyneenä olemaan paikalla näillä käräjillä, niin osapuolten molemmin puolin tekemästä pyynnöstä asia siirretään tulevan vuoden talvikäräjille. Silloin nyt poissaolevien on oltava paikalla kullekin asetetun riikintaalarin uhkasakon voimin ja heidän tulee odottaa oikeuden tarkempia toimia tässä asiassa. (2s)

Ilmajoen käräjät 7.11.1778 § 58 f. 772o-773o.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:103 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1778-1778\)](#)
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8171071173&aineistoId=601474331>

Ilmajoen käräjät 7.11.1778:

Isäntä [Simo Kihniä](#) holhoojana edesmenneen isännän pojan Gabriel Antinpojan alaikäisille lapsille, pojalle ja kahdelle tyttäreille, pyysi nyt välttääkseen oikeudenkäyntejä hänen holhottavien isän veljen ja tämän äidin Agneta Simontyttären kanssa, että kuultaisiin valaehdoisesti torppari Mikki Jaakonpoikaa, joka oli kuullut testamentillisen määräyksen, jonka alaikäisten edesmennyt isänisä isäntä Antti Tuomaanpoika Luoma oli tehnyt heidän hyväkseen elinaikanaan.

Koska kihlakunnanoikeus totesi Simo Kihniän pyynnön perustuvan lakiin oikeudenkäynninkaaren XVII luvun § 23, niin se hyväksyttiin. Tämän johdosta Mikki Jaakonpoika, jota vastaan ei esitetty jääväystä, sai antaa tavanomaisen todistajan valan. Hän kertoi saatuaan kehotuksen totuudenmukaisesta lausunnosta, että edesmennyt Antti Tuomaanpoika Luoman leski Agneta Simontytär oli eräässä tilaisuudessa kertonut todistajalle, että kun hän oli kysynyt mieheltään kuka hänen jälkeensä saa Luoman talon, niin hän oli vastannut, että hänen edesmenneen poikansa Gabriel Antinpojan lapset saa sen. Mutta todistaja itse ei ole kuullut edesmenneen mainitsevan ketään siitä. Enempää todistaja ei tiennyt. Tämä merkittiin pöytäkirjaan holhoojan pyynnöstä. (1s)

Ilmajoen käräjät 7.11.1778 § 59 f. 773o-774v.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:103 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1778-1778\)](#)
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8171071179&aineistoId=601474331>

Ilmajoen käräjät 19.2.1779:

Kun kihlakunnanoikeus viime syyskäräjiltä 10. päivä marraskuuta (1778) viime vuonna oli suostunut esitetyistä syistä edesmenneen isännänpojan Gabriel Antinpojan alaikäisten lasten holhoojan Peräseinäjoen kylästä olevan verotalonisäntä [Simo Kihniän](#) pyyntöön, että uhkaavan oikeudenkäynnin vuoksi holhottaviensa isän veljen ja tämän äidin Agneta Simontyttären kanssa, niin kuultiin valaehdoisesti todistajaa testamentillisesta määräyksestä, jonka alaikäisten isänsä, nyt edesmennyt isäntä [Antti Tuomaanpoika Luoma](#), olisi tehnyt elinaikanaan heidän hyväkseen.

Mainittu holhooja tuli nyt jälleen esille ja pyysi, että hänen lisäksi hankkimaa todistajaa, vanhaa isäntää Jaakko Jaakonpoika Mylläriä, kuultaisiin samoin valaehdoisesti antamaan kertomuksensa, mitä hän asiasta tietää. Kihlakunnanoikeus tiedusteli, että oliko esittää jääväystä Jaakko Jaakonpoikaa vastaan, mutta sellaista ei kyetty tuomaan esiin. Koska todistettiin, että hän on muutoin hyvätapainen ja hyvämaineinen henkilö, niin hänelle luettiin todistajan vala. Hän kertoi, saatuaan kehotuksen totuudenmukaisesta lausunnosta, että hän oli ollut isäntä [Antti Luoman](#) luona, joka oli ollut kuolemaisillaan. Tämä oli ollut melko selväpäinen ja hyvässä ymmärryksessä vielä neljännestanti ennen kuolemaansa. Hän oli myös juuri aiemmin käynyt kaikissa huoneissa. Vaikka todistaja ei itse kuullut, minkä määräyksen hän teki omaisuudestaan, todistaja oli kuitenkin kuullut [Antti Luoman](#) vaimon Agneta Simontyttären suulla sanottavan, kun hän tuli kuolleen luota, että ei auta kätkeä, mitä kuolleella oli sanottavaa. Tällöin hän kertoi miehen tahdon olleen, että koko talo lankeaa Gabriel Antinpojan lapsille. Todistus luettiin ja hyväksyttiin.

Siitä, mitä tältä todistajalta kuultiin, sekä syyskäräjillä torppari Mikki Jaakonpojan todistuksesta kuultiin, annettiin holhooja [Simo Kihniälle](#) ote pöytäkirjasta. Näistä hän voi sitten jättää kopion edesmenneen Antti Tuomaanpojan lähimmille perillisille. He voivat tehdä muistutuksen sitä vastaan siitä yön ja vuoden aikana, jos näkevät siihen aihetta. (2s)

Ilmajoen käräjät 19.2.1779 § 30 f. 185v-186v.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:104 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1779-1779\)](#)
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8171105438&aineistoId=601559987>

Ilmajoen käräjät 19.2.1779:

Isännänpojan Tuomas Antinpojan Luoman talosta Peräseinäjoen kylästä puolesta esitti suorituskomissaari ja kruununnimismies luotettu Juho Birling seuraavan testamenttikirjan:

Vanha isäntä Tuomas Heikinpoika on allekirjoittaneen läsnä ollessa Luoman talossa Peräseinäjoen kylässä 19. päivä heinäkuuta ilman johdattelua lausunut, että hän on tykönään päättänyt, että hänen poikansa poika [Tuomas Antinpoika](#), isänsänsä kuoleman jälkeen, saa yksin periä koko hänen jäämistönsä tarkoituksena, että [Tuomas Antinpoika](#), joka edesmenneen isänsä [Antti Tuomaanpojan](#) jälkeen on tullut Luoman verotaloon, välittää ja hoitaa vanhaa isänsää tämän vanhuudessa, sekä elämän loputtua kunniallisesti auttaa hänen tomunsa lepopaikkaansa. Tämän voimme me vahvistaa valallamme, jos niin vaaditaan.

Ilmajoella 26.7.1778,

Jeremias Koukkari Juho Heikinpoika Aho

A M

Anders Vidgren

N: 46

Kirjoitti Carl Hällström

Tästä todistuksesta tulee Tuomas Antinpojan jättää todistettu kopio edesmenneen isännän Tuomas Heikinpojan lähimmille perillisille, joilla on aikaa yö ja vuosi valittaa tästä. **Tämän ajan jälkeen pitää testamentti esittää oikeuden lausuntoa varten.** (1s)

Ilmajoen käräjät 19.2.1779 § 42 f. 189v-189o.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:104 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1779-1779\)](#)

Ilmajoen käräjät 26.10.1779:

Kruununisäntä [Simo Kihniä](#) Peräseinäjoenkylästä valtuutettu varamanttaalikomissaari Anders Starck esitti kihlakunnanoikeudelle, että kihlakunnanoikeus kuulisi siitä testamentista, jonka hänen (*Simon*) äidin isä vanhaisäntä Tuomas Heikinpoika (*tekstissä Antinpoika*) oli tehnyt lastenlasten hyväksi, arvoisaa apupappia ja oppinutta herra Carl Hällströmiä siinä tapauksessa, että vastaisuudessa asiasta aiheutuu oikeudenkäynti.

Koska tämä pyyntö todettiin perustuvan oikeudenkäyntikaaren 17. luvun § 23, sekä tiedusteltaessa jääväystä ei kyetty esittämään, niin annettiin herra apupappi Hällströmin antaa tavanomainen todistajan vala.

Hän kertoi, että hän oli laatinut kihlakunnanoikeudessa 22.2. kuluvaan vuoteen esitetyn testamenttikirjan 26.7.1778 allekirjoittaneiden henkilöiden isäntien Jeremias Koukkarin ja Juho Heikinpoika Ahon sekä sotilas Antti Vidgrenin pyynnöstä ilman, että testamentin antaja eli Tuomas Heikinpoika oli silloin itse paikalla. Todistaja ei tiennyt oliko se luettu sittemmin hänelle. Hän kertoi, että tämä johtui siitä, että kun isäntä [Tuomas Antinpoika Luoma](#) oli tullut todistajan luokse edellä mainittujen kolmen henkilön kanssa, olivat he kertoneet, että vanha Tuomas Heikinpoika oli tehnyt sellaisen testamentillisen määräyksen, kuten edellä on mainittu ja pyytäneet, että todistaja lukisi sen, minkä hän myös teki. Hän neuvoi [Tuomas Antinpoikaa](#) pyytämään Tuomas Heikinpojan allekirjoituksen. Mutta kun tämä oli jätetty tekemättä, niin viimeksi mainitun kuoleman jälkeen [Tuomas Antinpoika](#) oli tullut todistajan luokse ja pyytänyt, että yllä mainittujen todistajien todistus allekirjoitettaisiin. Tämä tapahtui edellä mainittuun kirjaan 26.7.1778 lisättynä. Kun todistaja oli kysynyt Tuomas Antinpojalta, miksi hän ei ollut antanut testamenttia ukon luettavaksi ja allekirjoitettavaksi, niin [Tuomas Antinpoika](#) oli vastannut, että ukko ei ollut halunnut tehdä sitä. Todistus luettiin ja hyväksyttiin.

Tästä todistuksesta on sillä, jota se koskee, vapaus esittää riidan syntyessä sen jääviydestä ja tehdä muistutus. Komissaari Starck sai pyynnöstä kopion pöytäkirjasta. (2s)

Ilmajoen käräjät 26.10.1779 § 60 f. 725o-726o.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:104 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1779-1779\)](#)

<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8171107070&aineistoId=601559987>

Ilmajoen käräjät 14.2.1780:

Verotalonisäntä [Simo Kihniä](#) Peräseinäjoenkylästä holhoojana [edesmenneen](#) isännän Juho Antinpojan (=Gabriel Antinpojan?) lapsille esitti valtuutettunsa varamanttaalikomissaari Anders Starckin toimesta, että hän on antanut haastaa näille käräjille isäntä [Tuomas Antinpoika Luoman](#) samasta kylästä koskien sen testamentin nautintaa, jonka vastaajan isänsä Tuomas Heikinpojan väitetään tehneen [Tuomas Antinpojan](#) hyväksi. Valtuutettu Starck esitti tämän oikeuden pöytäkirjan otteen 25. päivältä viime vuoden lokakuuta. Siihen todettiin otetun apupapin kunnianarvoisan herra Carl Hällströmin valahtoinen kertomus siitä, että millä perusteella ilman, että itse kuuli testamentin antajan tahtoa, hän oli laatinut testamentin. Kantajan valtuutettu pyysi myös, että tämän pohjalta [testamentti tulee katsoa laittomaksi ja vähemmän luotettavaksi](#), sekä että jälkeen jäänyt kiinteä ja irtain omaisuus pitää jakaa ilman vähennyksiä perillisten kesken.

Tähän kanteeseen yhtyi myös testamentinantajan sisko isännänvaimo Liisa Tuomaantytär (*Kihniä*).

Vastaajan [Tuomas Luoman](#) valtuutettu suorituskomissaari ja kruununnimismies luotettu Juho Birling esitti kihlakunnanoikeuden harkittavaksi, eikä aiemmin mainitun testamentinantajan tytärtä Maria Tuomaantytärtä (*Kärki*), joka kuitenkin on lähimpien perillisten joukossa ja ei ole saanut otetta testamentista, pitäisi kuulla tästä, koska hänen oikeutensa eittämättä riippuu tästä.

Kantajan valtuutettu sanoi, ettei halua riidellä vastaajan kanssa, jos hän haluaa antaa haastaa edellä mainitun Maria Tuomaantytären. Tästä pyydettiin kuitenkin kihlakunnanoikeuden lausuntoa.

Tästä päätettiin:

Koska ilmeisesti sotilaan leski Maria Tuomaantytär ei ole saanut otetta haitakseen tämän edesmenneen veljen isäntä Tuomas Heikinpoika Luoman tekemästä testamentillisesta määräyksestä, niin perintökaaren XVII luvun mukaan velvoitetaan **Tuomas Antinpoika Luoma** jättämään testamentista mainitulle Maria Tuomaantytarelle niin luotettavaksi todettu ote, että osapuolet seuraavilla syyskäräjillä, jos sovittelua ei saada aikaan, voivat tulla oikeuteen, jolloin tarkempi lausunto, koskien testamentin laillisuutta koskevaa väitettä, voidaan esittää. (1.5s)

Ilmajoen käräjät 14.2.1780 § 31 f. 186v-187v.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:105 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1780-1780\)](#)
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8171156506&aineistoId=601655618>

Ilmajoen käräjät 13.2.1782:

Minä Herman Ross Pohjanmaan eteläisen kihlakunnan kihlakunnantuomari teen tietäväksi, että vuonna 1782 16. päivä helmikuuta pidettiin lailliset kihlakunnan käräjät Ilmajoen pitäjässä Sihtolan kestikievaritalossa Peltoniemenkylässä, niin läsnä oli lautakunta /jne/.

Silloin astui esiin isäntä **Tuomas Antinpoika Luoma**, joka pyysi lainmukaista kiinnekirjaa kahteen eri perintöosuuteen 7/24 manttaalin verotalosta Peräseinäjoenkylästä. Näistä hän esitti nyt kaupankäynnit 8.11.1779 ja 12.2.1780 veljiensä **Antti ja Juho Antinpojan** kanssa yhteen laskettua maksettua kauppasummaa 17 riikintaalaria 37 killinkä 4 runstykkiä vastaan.

Koska tämän lisäksi lainhuudoista selvisi, että mainitun talon osuudet on huudatettu lain mukaisesti kolmilla yleisillä kihlakunnan käräjillä **14.2.1780**, 23. seuraavaa lokakuuta ja 29.1.1781. Laillisena aikana ei ole esitetty valituksia. Tämän vuoksi mainitut talon osuudet Peräseinäjoenkylässä Ilmajoen pitäjässä Korsholman eteläisessä kihlakunnassa ja Vaasan läänissä tuomitaan maakaaren IV luvun perusteella isäntä **Tuomas Antinpojalle**, hänen vaimolleen, lapsilleen ja perillisilleen laillisena omaisuutena nautittavaksi ja pidettäväksi kaikkine mitä siihen kuuluu tai vastaisuudessa voidaan saavuttaa. Suuremmaksi vakuudeksi jne. (1s)

Ilmajoen käräjät 13.2.1782 § 52 f. 140v-140o.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:107 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1782-1782\)](#)
<https://digihakemisto.net/item/601827577/8171809085/143>

Ilmoitusasiat Ilmajoki 14.2.1780

Ensimmäinen huudatus, kahdesta muusta kannattaa huomioida vain päivämäärät, niillä ei esim. valitettu, tarkistin.

Isäntä **Tuomas Antinpoika Luoman** puolesta esitettiin seuraava kirja.

Minä **Antti Antinpoika** luovutan ja myyn tällä **viidesosan** Luoman 7/24 manttaalin verotalosta Peräseinäjoenkylästä Ilmajoen pitäjästä, johon minä olen perillinen edesmenneen isäni **Antti Tuomaanpojan** jälkeen, minun rakkaalle veljelleni Tuomas Antinpojalle 8 riikintaalarista 8 killingistä 42 runstykiä, joka minun osuudekseni tulee perinnönjaossa mainitun edesmenneen isäni jälkeen talolle asetetusta arvosta 44 riikintaalaria 21 killinkä 4 runstykkiä. Tämän vuoksi luovutan itseltäni, lapsiltani ja perillisiltäni mainitun talon osuuden ja tunnustan sen veljelleni Tuomas Antinpojalle, tämän vaimolle, lapsille ja perillisille, perillinen perillisen jälkeen, heidän laillisena ja hyvin ansaittua omaisuutenaan ilman valituksia nautittavaksi, viljeltäväksi ja pidettäväksi. Hänelle suodaan, että hän huudattaa asianmukaisesti tämän talon osan omaksi vakuudekseen. Tämä vahvistetaan nimelläni ja puumerkin omakätisellä alle piirtämisellä.

Ilmajoella 8. lokakuuta 1779

Antti Antinpoika

A

Todistaa Juho Birling, Erkki Tuomaanpoika, Mikki Matinpoika

Minä **Juho Antinpoika** luovutan ja myyn tällä veljelleni Tuomas Antinpojalle sen viidesosan, jonka olen perinyt edesmenneen isäni **Antti Tuomaanpojan** jälkeen, Luoman verotalosta Peräseinäjoenkylästä Ilmajoen pitäjästä samalla summalla ja samoilla ehdoilla kuin nuorempi veljeni Antti Antinpoika on myynyt osuutensa. Annan suostumukseni veljelleni Tuomaalle huudattaa tämän talon osan. Tämä vahvistetaan nimelläni ja puumerkin omakätisellä alle piirtämisellä.

Ilmajoella 12. helmikuuta 1780

Juho Antinpoika

→

Todistaa Juho Birling Salomon Birling

Tämän johdosta huudatettiin ensimmäisen kerran ilman valituksia ne osuudet Luoman 7/24 manttaalin verotalosta Peräseinäjoenkylässä, jotka isäntä **Tuomas Antinpoika** on hankkinut 8.10.1779, sekä 12. päivä kuluva kuuta veljiltään Antti ja Juho Antinpojalta yhteensä 16 riikintaalarilla 37 killingillä 4 tunstykillä. (2s)

Ilmoitusasiat Ilmajoki 14.2.1780 § 5 f. 290o-seuraava aukea vasen, numero puuttuu.

[Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO b Ilmoitusasioiden pöytäkirjat](#) > [KO b:5 Ilmoitusasioiden pöytäkirjat \(1776-1784\)](#)

<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=6002209120&aineistoId=604183033>

(Huom. Riikintaalarit, killingit ja runstykkit eivät oikein vastaa yhteenlasketussa summassa, eroa myös esim. 17 ja 16 riikintaalaria)

Käännös Korpiaho 2

Ilmajoen käräjät 3.10.1796:

Renki **Antti Gabrielinpoika Tuominiemi** (s. 3.10.1774) on antanut haastaa näille käräjille kirjallisesti isäntä Juho Luoman (**Heikinpoika Koskelan s. 18.9.1763**), holhoojana edesmenneen isännänpojan **Tuomas Antinpoika Luoman** (4.12.1754) alaikäisille lapsille (**Iisakki ja Tuomas**), yhdessä uudistilalliset Juho *Antinpoika* Palolammin (12.5.1756), Antti *Antinpoika* Pahka-ahon (20.12.1757) ja **Heikki Antinpoika Hietamäen** (22.1.1765) kanssa, sekä isäntä Joonas Rintamäen (15.3.1764) ja tämän vaimon Brita Antintyttären (8.1.1762), uudistilallisen Antti *Petterinpoika* Hahkalan (8.11.1764) vaimonsa Helena Antintyttären (13.1.1771) kanssa, sekä kantajan langon torppari Gabriel Heikinpoika Lammin (23.3.1756) vaimonsa Maria Gabrielintyttären (15.8.1772) kanssa, sekä holhoojan edellä mainitun torpparin alaikäiselle siskolle Agnetalle (*Gabrielintytär* 18.4.1776) verotalon isäntä **Simo Jaakonpoika Ala-Kihniän** (16.10.1749) vastaamaan kantajan vaatimukseen saada esitetyin syin lunastaa Luoman verotalo Peräseinäjoen kylästä kantajan perintömaana.

Kun tämä asia otettiin sisäänhuudon jälkeen käsittelyyn, niin esiin tuli kantaja valtuutettunsa lääninfiskaali herra Anders Schöringin kanssa, sekä kaikki muut vastaajat paitsi uudistilalliset Palolammi ja Hahkala, jonka viimeksi mainitun oikeutta valvoi kuitenkin vastaaja Hietämäki.

Kantajan valtuutettu esitti viitaten perukirjaan 7. ja 8.7.1778 **Antti Tuomaanpoika Luoman** (20.12.1726) jälkeen lisäksi kirjallisesti seuraavaa: Pidetyssä perinnönjaossa 7. ja 8.7.1778 kantajan **Antti Gabrielinpojan** edesmenneen isänisän renki **Antti Tuomaanpoika Luoman** jälkeen on perillisten kesken asetettu ehto, kuten **asiakirjaan** on merkitty, että tämä Luoman 7/24 manttaalin **perintötaloa**

tulee asumaan ja nauttimaan kantajan sittemmin edesmennyt isän veli **Tuomas Antinpoika**, kunnes nuorin poika **Heikki Antinpoika** ja kantaja (**Antti Gabrielinpoika**) ovat täysikäisiä ja voivat itse neuvotella perintöosuuksistaan. Koska kantaja kuten Heikki Antinpoikakin on saavuttaneet täysikäisyytensä, niin kantaja arvelee olevansa oikeutettu saamaan hallintaansa oma perintöosuutensa talosta, sekä lunastamaan kanssaperillisiltä osuudet koko taloon vastoin kanssasisaruksia 18 riikintaalarilla 24 killingillä 10 2/3 runstykillä perinnönjaossa asetetun arvon 44 riikintaalaria 21 killinkiä 4 runstykkiä mukaan, että näin saamaan omistukseensa koko Luoman talo eli 7/24 manttaalia, joka ottaen huomioon sen hyvät tilukset, kestää vaaditun jaon.

Vastaajat vetäytyivät nyt velvollisuudesta vastata ottaen huomioon vastaajaosapuolen Palolammin poissaolon. Kantajan valtuutettu katsoi, että heidän tulee ainakin omasta puolestaan antaa vastaus, sekä vaati rangaistusta vastaaja Palolammille perusteettomasta poissaolosta. Osapuolten annettiin poistua, jolloin oikeus harkitsi seuraavan lausunnon.

Päätös

Ottaen huomioon vastaaja Palolammin poissaolon, katsoi kihlakunnanoikeus aiheelliseksi siirtää tämä asia edelleen käsiteltäväksi seuraaville talvikäräjille, jolloin kaikkien osapuolten jokaiselle asetetulla 1 riikintaalarin ja 32 killingin uhkasakolla velvoitetaan olemaan paikalla. Kantajan tulee samalla uhkasakolla ajoissa ja saatua todistusta vastaan antaa selvitys vastaaja Palolammille, jolle viimeksi mainitulle annetaan 32 killingin rangaistus poissaolosta.

Ilmajoen käräjät 3.10.1796 §75 f.

<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8172102065&aineistoId=603202375>

Ilmajoen käräjät 4.4.1797 ilmoitusasiat:

Lainhuutoa pyydettyäessä esitettiin isännänpoikien **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpojan** puolesta seuraava sopimus.

Riita, jonka minä **Antti Gabrielinpoika** esitin laillisessa tuomioistuimessa edesmenneen isännän **Tuomas Antinpojan** alaikäisiä lapsia **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpoikaa** vastaan muun muassa, koskien Luoman 7/24 manttaalin verotalon perimistä Ilmajoen pitäjän Peräseinäjoen kylässä, on nyt allekirjoittaneiden kesken soviteltu. Mainittujen alaikäisten isäpuoli Juho Luoma (**Heikinpoika Koskela s. 18.9.1763**) maksaa tulevana syksynä minulle 50 riikintaalaria ja tynnyrin ruista. Minä luovutan **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpojalle** minun oman perintöosuuteni Luoman verotalossa, sekä sen oikeuden, jonka minä olen saanut eri sopimuksella minun isäni veljen uudistilallisen **Heikki Antinpoika Hietamäen** (22.1.1765) osuuteen mainituissa talossa. **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpoika** voivat näin ilman enempää esteitä minun taholtani hakea vapaasti vakuudekseen kiinnekirjaa mainittuihin osuuksiin Luoman talossa.

Tähän minä Juho Luoma tyydyn kaikilta osin, sekä minä Juho Jaakonpoika Ala-Piri laillisesti määrättyinä holhoojana edellä mainituille alaikäisille isännänpojille **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpojalle** tyydyn edellä olevaan sovitteluun. Suuremmaksi vakuudeksi tämä vahvistetaan allekirjoituksillamme kutsuttujen todistajien läsnä ollessa.

Seppälässä 19. helmikuuta 1797.

Juho Luoma **Antti Gabrielinpoika** Juho Ala-Piri

(puumerkit)

Todistaa

Heikki Ollinpoika

Jaakko Jaakonpoika

torppari Seppälän talossa

renki Vähä-Seppälän talossa

(puumerkit)

Kirjoitti A.Schöring

Koska **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpoika** ovat tällä sopimuksella hankkineet itselleen 50 riikintaalarin lunastuksella **Antti Gabrielinpojan** oman, sekä **Heikki Antinpojan Antti Gabrielinpojalle** luovuttaman perintöosuuden Luoman 7/24 manttaalin verotalosta Peräseinäjoen kylästä, niin nämä talon osuudet huudatettiin **Tuomaan ja Iisakin** puolesta ensimmäisen kerran ilman kenenkään esittämää valitusta. Ilmajoen käräjät 4.4.1797 ilmoitusasiat, lainhuudatukset § 146 f. 107o-108v
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=6002380255&aineistoId=604505582>

Käräjäpaikan avoimin ovin huudatettiin toisen kerran isännänpoikien **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpojan** puolesta **Heikki Antinpojan ja Antti Gabrielinpojan** luovuttamat perintöosuudet Luoman 7/24 manttaalin verotalosta Peräseinäjoen kylästä, jotka (osuudet) hakijat ovat saaneet 50 riikintaalarin lunastusta vastaan. Käsittelyssä ei ilmoitettuyhtään valitusta. Ilmajoen käräjät 2.10.1797 ilmoitusasiat, lainhuudatukset § 4 f. 201v-201o.
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=6002380093&aineistoId=604505582>

Huudatettiin kolmannen kerran isännänpoikien **Tuomas ja Iisakki Tuomaanpojan** puolesta **Heikki Antinpojan ja Antti Gabrielinpojan** luovuttamat perintöosuudet Luoman 7/24 manttaalin verotalosta Peräseinäjoen kylästä, jotka (osuudet) hakijat ovat saaneet 50 riikintaalarin lunastusta vastaan, ilman että esitettiin yhtään valitusta. Ilmajoen käräjät 11.4.1798 ilmoitusasiat, lainhuudatukset § 9 f. 360o.
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=6002379310&aineistoId=604505582>

TÄMÄ KOSKEE HÄRKÖLÄÄ PÄÄASIASSA, EN KÄÄNTÄNYT, MUTTA TIEDOKSI.
Isännän poika Juho Koivisto Seinäjoelta vaimonsa Marketta Juhontyttären puolesta vastaan isäntä Tuomas Tuomaanpoika Härkälä saada lunastaa Härkälän 1/6 mt verotalon Alavudelta, jota Tuomas nyt asuu Marketan äiti Sofia Simontytär kahden vielä elossa olevan siskon Agneta ja Maria Simontyttären, joista edellinen ollut naimisissa edesmenneen isännän Antti Luoman ja jälkimmäinen erään tullikirjurin kanssa Uudenkaarlepyyn kaupungista, sekä heidän veljen entisen lautamiehen Gabriel Simonpoika Nyrhisen kanssa olleet perillisiä. Viimeksi mainittu myynyt siskojen tietämättä nykyiselle asujalle.
Paikalla vastaajan veljenpoika isäntä Juho Asunmaa.
Myyjän Gabriel Simonpojan lanko isäntä Juho Rinta-Loppi Röyskölästä.
Tuomas Tuomaanpojalla kiinnekirja.
Ilmajoen käräjät 7.11.1778 § 75
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8171071287&aineistoId=601474331>

Maria Simontytär Koskela, Luoma is Juho Jaakonpoika Ala-Pirilä's sister-in-law. Vaimon sisko (lankomies), pienten poikien uusi holhooja Juho Ala-Pirilä

[Juho Jaakonpoika Ala-Pirilä](#) → Riitta Simontytär Ala-Pirilä his wife → Maria Simontytär Koskela, Luoma her sister

Vaasan laamanninkäräjät 17.2.1752:

Tuomas Heikinpoika Luoman todistus laamanninkäräjillä 1752 ns. Vale-Jaakko-jutussa:

Edelleen kutsuttiin esiin **Tuomas Heikinpoika Luoma**. Hän kertoi, että silloinen venäläisten komentaja kirjasi ja vei pois hänet muiden muassa talvella vuonna 1720 venäläisten sotilaspalvelukseen. Hän saapui **kaksi viikkoa Jaakonpäivän jälkeen** samana vuonna laivalla (galleren) **Kronslottiin** (Kronslåt) Pietariin. Heti heidän saapumisensa jälkeen tuli nuori mies kävellen rannassa olevalle laivalle (galler),

jossa todistaja joidenkin muiden Ilmajoella kirjattujen sotilaiden kanssa oli. Heti kun he näkivät mainitun miehen kaukaa, sanoivat he keskenään, että hän oli Jouppilan poika. Kun hän tuli lähemmäksi, hän kysyi, missä laivassa (galler) sotilaat Ilmajoen pitäjästä olivat. Kun tämä kerrottiin hänelle, niin hän astui laivaan.

Koska todistaja ei ollut tuttu hänen kanssaan, niin hän ei itse puhunut hänen kanssaan, vaan pysyi soutupaikallaan (i sit rodar ställe) laivan takaosassa (achterderlen – akterdel), mutta muut sotilaat Ilmajoen pitäjästä, nimittäin Antti Ekstam, Mikki Kiiikka ja Juho Hannuksela puhuivat hänen kanssaan sisäänkäynnin luona (wid förstufwan) noin 5-6 syltä siitä paikasta, jossa todistaja istui. Silloin todistaja kuuli kyllin selvästi ja varmasti hänen sanoneen olevansa Jouppilan poika Seinäjoelta. Muut jo mainitut Ilmajoen miehet, jotka näyttivät heti tunteneen hänet, ottivat hänet ilolla vastaan syleillen häntä hyvin tuttua.

Mainittu mies ja mainitut sotilaat puhuivat keskenään, kuinka venäläiset olivat vieneet hänen kanssaan erään toisen pojan nimeltään **Matti** Seinäjoelta, jonka mainittu mies sanoi olevan kuollut. Tämä mies, joka oli täyskasvuinen, oli todistajan lausunnon mukaan miehen päätä pitempi kuin nyt kantajana oleva Jaakko Jouppila. Hänellä oli tumman ruskea tumman veden värinen (swart brunn swart watnfärgade) vähän kiharainen tukka. Mies kiiruhti alukselta kotiin isäntänsä luokse, jonka hän sanoi olevan kapteeni ja lupasi pian tulla vielä käymään heidän luonaan. Heidät komennettiin pian sieltä Pietariin eikä todistaja, eikä muut todistajan toverit, sitten nähneet häntä. Muut Ilmajoen sotilaat kertoivat useasti todistajalle, että tämä oli Jouppilan talosta Seinäjoelta.

Todistaja sanoi tämän kertomuksensa olevan niin totta, että hän voi ottaa valalleen kaiken tämän. Hän kielsi tietävänsä mitään muuta asian valaisemiseksi, kuin että hän lopuksi selvitti, että nyt läsnä oleva Jaakko Jouppila ei ole sama, jonka hän silloin näki, ja mainitun Jouppilan pojan tunteneista ei myöskään ole elossa nytemmin ketään niistä, jotka silloin Ilmajoen pitäjästä olivat läsnä.

Todistus luettiin, hyväksyttiin ja todistaja poistui. (3 s)

Vaasan laamanninkäräjät 17.2.1752 f. 314-401. Pohjois-Suomen laamannikunnan renovoidut tuomiokirjat > LO Tuomiokirjat > LO:14 Tuomiokirja (1750-1754)

Todistus tässä:

<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=6103548384&aineistoId=650723911>

Jotain pientä eroa kirjan tekstiin, esim. ei Kronstadt vaan Kronsloott, joka oli linnake Pietarissa. Tuomas Heikinpoika Luoma vaikuttaa samalta henkilöltä. Hän oli ns ryssänmanttaalien sotilas eli isonvihan lopussa venäläisten palvelukseen otettu sotilas. Tästä on painettuna EPJ:llä luettelo Ryssänmanttaali v. 1710 (muistaakseni). On minullakin jossain kätköissä.

Asiakirjoista päätellen myös Antti Heikinpoika oli näitä samoja sotilaita. Sopiiko se Luoman poikaan? Sitä kannattaa miettiä. MP

Ilmajoen käräjät 17.8.1726:

Vaimo Marketta Tuomaantytär Alavudelta kerto, että hänen venäläiset ottivat sotilaaksi hänen miehensä Matti Pentinpojan vuonna 1720 ja että hän olisi sitten kuollut. Hän pyysi tästä nyt käräjäoikeuden tutkintaa ja todistusta. Hän esitti todistajiksi Tuomas ja Antti Heikinpojat Seinäjoelta, joita kuultiin jäävittöminä ja valaehdoista.

Tuomas Heikinpoika kertoi ensin, että hän ja Matti Pentinpoika olivat toistensa seurassa vuonna 1720 matkalla Pietarin linnaan. Tuomas vietiin sieltä pois Antin päivän aikaan (30.9.) samana vuonna. Matti Pentinpoika oli silloin elossa, mutta kun Tuomas seuraavan pääsiäisen aikaan tuotiin linnaan, niin Matti oli kuollut. Hän väitti tietävänsä tämän varmasti.

Antti Heikinpoika todisti valaehdoista, että hän oli ollut ruoka- ja vuodekumppanina mainitun Matti Pentinpojan kanssa, joka kuoli hänen nähden ja vietiin linnasta hengettömänä.

Näiden kertomusten johdosta vaimo Marketta Tuomaantytär todistetaan olevan esteetön toiseen avioon. (1s)

Ilmajoen käräjät 17.8.1726 f. 558-559. [Etelä-Pohjanmaan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat](#) > [KO a Varsinaisten asioiden pöytäkirjat](#) > [KO a:37 Varsinaisten asioiden pöytäkirjat \(1726-1726\)](#)
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=8178242945&aineistoId=596792909>